

8 / ZBRODNI WOJENNE

"W sprawach związanych z rozpoczęciem i prowadzeniem wojny nie decyduje prawo, lecz zwycięstwo. Bądźcie bez litości, bądźcie brutalni."
Adolf Hitler

Agresja niemiecka na Polskę była przykładem nowej niemieckiej taktyki Blitzkriegu, która w połączeniu z brutalnością jednostek Wehrmachtu przyniosła tysiące ofiar. Polscy żołnierze ginęli nie tylko na polach bitew, ale byli także dobijani i mordowani po oddaniu się w niewolę. Od początku wojny Niemcy prowadzili również działania mające na celu fizyczną likwidację ludności cywilnej, zarówno Polaków jak i Żydów. Zbrodnie na Polakach popełniała także ludność ukraińska. Agresja sowiecka, prowadzona pod hasłem "wyzwolenia" narodów Białorusi i Ukrainy, oznaczała okupację Kresów II Rzeczypospolitej połączoną z eliminacją polskich elit intelektualnych.

„RYCERSKI” WEHRMACHT

- A. 3-4.09. **Złoczew** – zamordowano 200 cywili
- B. 04.09. **Katowice** – rozstrzelano około 80 obrońców miasta
- C. 05.09. **Serock** – zamordowano ponad 80 polskich żołnierzy
- D. 06.09. **Moryca** – rozstrzelano 16 polskich oficerów a żołnierzy spalono w zabudowaniach
- E. 08.09. **Ciepielów** – wymordowanie 300 jeńców 7. Dywizji Piechoty
- F. 12.09. **Szczucin** – zamordowano ok. 40 jeńców i 30 polskich cywilów
- G. 13./14.09. **Zambrów** – zastrzelono 200 jeńców, na których wcześniej wpuszczono przestraszone konie
- H. 22.09. **Sochaczew** – rozstrzelano ok. 50 żołnierzy Obrony Narodowej
- I. 28.09. **Zakroczym** – zamordowano już po kapitulacji ok. 500 żołnierzy i 100 cywilów

55 PIERWSZYCH DNI WOJNY

714 zarejestrowanych morderstw, w których zginęło **16 336** osób. Znaczną część ofiar zabito w ciągu pierwszych czterech tygodni wojny. Ludzie ci ginęli przeważnie w bombardowaniach otwartych miejscowości i ostrzeliwaniu dróg ucieczki przez Luftwaffe, której piloci urządzali sobie swojego rodzaju „polowania”.

ZBRODNI SOWIECKIE

Sopoćkinie – zamordowanie gen. Józef Olszyna-Wilczyńskiego, dowódcę Okręgu Korpusu nr III Grodno

Wilno – wymordowanie polskich obrońców

Grodno – wymordowanie ponad 300 obrońców miasta

Mielniki – wymordowanie żołnierzy i oficerów KOP rannych pod Szakiem

Mokrany – rozstrzelanie ok. 20 marynarzy tzw. Flotyli Pińskiej

Lwów – rozstrzelanie kolumny policjantów na rogatce ul. Zielonej

ŁĄCZNIE ARMIA CZERWONA ZAMORDOWAŁA WE WRZEŚNIU I PAŹDZIERNIKU 1939 ROKU
~2500 ŻOŁNIERZY

ZBRODNI NIEMIECKIE NA LUDNOŚCI CYWILNEJ

A. **Torzeniec** – 38 ofiar

B. **Częstochowa** – 200 ofiar

C. **Przemysł** – 600 ofiar

D. **Bydgoszcz** – 400 ofiar (w pierwszych dniach)

NALOTY TERRORYSTYCZNE

A. 01.09. **Wieluń** – zniszczono 75% zabudowy miasta, zginęło 127 mieszkańców.

B. 09.09. **Lublin** – w nalocie ginie poeta **Józef Czechowicz**

C. 13.09. **Frampol** – 1500 ofiar bombardowania miasta, które nie miało żadnego strategicznego znaczenia, ale przez swój idealny układ stało się poligonem doświadczalnym

D. 25.09. **Warszawa** - w trwającym 10 godzin nalocie bierze udział ok. 400 samolotów, które zrzucają 560 ton bomb burzących i 72 tony bomb zapalających

SOJUSZNIKY DIABŁA

LEGION UKRAIŃSKI

W Kampanii Wrześniowej uczestniczył liczący 600 żołnierzy Legion Ukraiński, który sformowany został i przeszkolony u boku Niemców. 9 września Ukraińcy przekroczyli granicę u boku słowackiej 2. Dywizji Piechoty „Skultéty” kierując się na Baligród. W połowie września 1939 członkowie Legionu spalili żywcem 40 jeńców – żołnierzy Wojska Polskiego w stodole w miejscowości Bystrzyca. Legion został rozwiązany po wkroczeniu Armii Czerwonej do Polski a jego żołnierze zasilili inne niemieckie jednostki pomocnicze.

ARMIA SŁOWACKA

1 września Polskę zaatakowała Armia Słowacka posuwając się w kierunku podhalańskim, nowosądeckim i bieszczadzkim. Siły słowackie tworzyła Armia Polowa „Bernolák” (50 000 żołnierzy) pod dowództwem gen. Ferdinanda Čatloša w sile czterech dywizji piechoty. Wspierały ją trzy dywizjony lotnicze (30 samolotów). Armia słowacka straciła 18 zabitych i 46 rannych, wzięła do niewoli ok. 1350 polskich jeńców. Słowacja przyłączyła ok. 770 km² terytorium Polski czyli ok. 0,2% swego ówczesnego terytorium zamieszkanego przez 34 509 obywateli polskich.

ANTYPOLSKIE WYSTĄPIENIE UKRAIŃCÓW

- W Wojsku Polskim służyło ok. **115 000** żołnierzy narodowości ukraińskiej
- W pierwszych dniach wojny w walkach z żołnierzami niemieckimi zginęło około **8 000** Ukraińców
- Prawie **16 000** zostało rannych

11 września 1939 r. po wkroczeniu oddziałów Wehrmachtu na teren Małopolski Wschodniej, grupy zbrojne **Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów** rozpoczęły szeroko zakrojoną akcję antypolską. Przedstawiciele organizacji otrzymali niejednoznaczne obietnice stworzenia niepodległego państwa ukraińskiego na wschodnich terenach Rzeczypospolitej. Ze względu na porozumienie z Sowietami, Niemcy nie rozpowszechniali tej informacji.

 183 miejscowości dotkniętych atakami

~1 000 zabitych Polaków na Wołyniu

~2 000 zabitych Polaków w Małopolsce Wschodniej

 ~400 napadów na polskich żołnierzy i cywilów

Największa masakra miała miejsce nocą z 11 na 12 września we wsiach Stawizany i Oborzyn, gdzie bojówki OUN rozbroiły i wymordowały około 500 polskich żołnierzy.

W wystąpieniach wzięło udział ok. 7700 Ukraińców, którzy głównie na skutek akcji oddziałów Wojska Polskiego i policji, stracili 160 zabitych i 53 rannych. Spalono co najmniej 4 polskie miejscowości i zniszczono 1 most. Polska kontrakcja spowodowała spalenie 5 wsi ukraińskich.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Krakowie

OPRACOWANIE I GRAFIKA: ŁUKASZ WRONA, PAWEŁ KUROWSKI, MAREK PIWOŃSKI
KOORDYNATOR: MICHAŁ MASŁOWSKI
KONSULTACJE: DR TEDDOR GAŚSIOROWSKI, DR DAWID GOŁIK, KRZYSZTOF PIECIĄK

BIBLIOGRAFIA

- Tomasz Sudół, *Zbrodnie Wehrmachtu na jeńcach polskich we wrześniu 1939 roku* [w:] *Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*, nr 8-9 (129-130) 2011
- Jochen Böhrer, *Najazd 1939. Niemcy przeciw Polsce*, Kraków 2011
- Jochen Böhrer, *Zbrodnie Wehrmachtu w Polsce. Wrzesień 1939. Wojna totalna*, Kraków 2009
- Günter Schubert, *Bydgoska krwawa niedziela. Śmierć legendy*, Bydgoszcz 2003
- Andrzej Wawryniuk, *Antypolska działalność ukraińskich nacjonalistów w kampanii polskiej 1939 roku* [w:] *Radzyński Rocznik Humanistyczny*, T.16, 2/2018
- Sprawozdania w przedmiocie strat i szkód wojennych Polski w latach 1939–1945 http://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/nazwa/513_straty_PL?file/513_straty_PL.pdf